

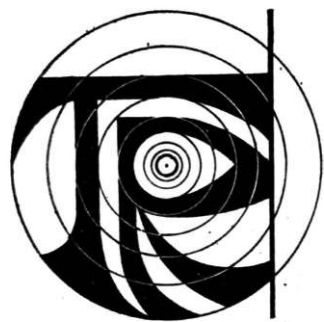

O VIAȚĂ FURATĂ

de Bosse Andersson

O viață furată, piesa suedezului Bosse Andersson, ne vorbește despre destinul muncitorului de calificare medie, destin ce decurge din condițiile muncii în sistemul ca-

pitalist, dar și dintr-o mentalitate îngustă. Viața eroului principal este furată de mașina la care lucrează, dar și de pasiunea sa limitatoare, sportul, practicat în tinerețe, mai târziu contemplat, comentat. Autorul își pune în evidență ideea urmărind viața banal-cotidiană a unui muncitor bătrîn, atît în cadrul familial cît și în acela al uzinei. Asistăm la înstrăinarea tatălui, de familie și de colectivul de muncă, ce se petrece aproape nedureros pentru el, cu atît mai mult, cu cît este inconștientă. Surprindem acest proces infinitesimal al alienării prin îmbătrînire, cu toate tarele ei, de pildă, degradarea biologică în condiții de lucru dure (din cauza zgomotului mașinii, tatăl suferă de o surzenie de care nu-și dă seama, boala progresînd insidios, dar pe care mama o constată cu disperare), retragerea în trecut, vanitatea de a fi în continuare cel mai bun muncitor, care îl înstrăinează de tovarășii de muncă. Energia, însă, i se scurge încet. Conducerea uzinei „aranjează” un accident de muncă, în urma căruia bătrînul este înlocuit cu un tînăr, ce pretinde acest loc pentru a juca în echipa uzinei. Drama tatălui nu rămîne fără finalitate didactică, căci fiul își dă seama de orizontul închis în care tatăl său a trăit și în care îl crescuse și pe el. Își dă seama de falsele valori ale părintelui său : căci munca ruptă de scopul ei social duce la abrutizare, iar sportul, oricît l-am

Cu vrec sau fără, fiecare lună de teatru radiofonic are o notă distinctivă. În septembrie, predomină premiera de dramaturgie contemporană din alte țări (Bulgaria, Venezuela, Polonia, R. D. Germană), în octombrie, relieful este dat de nume ilustre : Strindberg (*Dansul morții*), Pirandello (*Colonia cea nouă*), Lermontov (*Chipuri din trecut*). Creația noastră contemporană este reprezentată de Virgil Stoeneșcu (dramatizarea după *Clipa* de Dinu Săraru) și de Gheorghe Vlad (versiunea radiofonică a unui text intitulat *Coșul cu două creste*).

Oricînd și oriunde, valoarea se impune

Textul de valoare literară își impune calitatea și în reducția radiofonică, după cum se vedește și cu *Dansul morții*, dramă puternică a unor personaje definite de Strindberg însuși drept „caractere moderné”, care trăiesc într-o epocă frământată, de tranziție, viguroasă și slabă în egală măsură, măcinată între aspirații și îndoieli. Pirandello — nu cel al personajelor în căutare de autor ori al serilor în care se joacă fără piesă, ci acela al dramelor mai apropiate de *Liola*, de observația mediului, preocupat nu atît de jocul, ades distructiv, al aparenței și esenței, cît de „gînduri și raporturi între sentimente, idei, imagini”, deci, un Pirandello pasionat de „probleme de viață”, ca în nuvelele cu subiect din lumea tărănimii — ne apare într-o pledoarie pentru puritate și înțelegere umană, în *Colonia cea nouă* (tradusă de Margareta Bărbuță și adaptată radiofonic de Radu Anagnoste). Ne întîlnim, astfel, cu

lua în serios, rămâne un simplu joc. Spectacolul (producție a Televiziunii suedeze, în regia lui Kurt Olof Sundström) se orientează în jurul figurii de o seninătate tragică a actorului Allan Edwall, al cărui personaj reprezintă o splendidă ilustrare a victimei inconștiente a relațiilor de producție capitaliste.

ZBORUL

de Rodica Padina

Că Televiziunea nu e întotdeauna dispusă pentru montări de piese valoroase din repertoriul de teatru național contemporan s-a văzut, în seara de 24 octombrie, când „ne-a scos ochii” cu o distribuție grea, pe o piesă foarte ușoară a Rodicăi Padina, dramaturg cu activitate harnică și cu suficiente titluri de merit, intitulată, n-am înțeles de ce, *Zborul*. Un tânăr medic accidentează o fată, nu prea tare, doar atât cât să facă cunoștință cu ea. Tânărul medic e un înflăcărat, dar fata nu răspunde avansurilor lui. Lucrul ne miră, pînă cînd aflăm, dintr-o discuție a fetei cu mama sa, că fata mai este încă îndrăgostită de un om însurat, care

încercase, cu ceva vreme în urmă, să divorțeze pentru fată, dar mama, judecătorea în fața căreia a avut loc procesul de divorț, n-a binevoit să se pronunțe pentru desfacerea căsătoriei. Coincidența face ca înflăcăratul medic să lucreze tocmăi la spitalul unde fata își îngrijește tatăl, suferind grav de o boală incurabilă. Tânărul medic îi oferă fetei un extract de plante, descoperire proprie, care, pretinde el, l-ar face pe bolnav să sară din pat, sănătos tun. Dar cine se opune administrării leacului? Tocmai iubitul fetei, care — din nou coincidentă — e chiar directorul spitalului. Se opune din lipsă de încredere în nou, și pentru că în caz de nereușită și-ar pierde postul. Către cine să incline biata fată? Dar mama fetei nu stă cu mîinile în sîn. Ea apare cu aprobarea de la Ministerul Sănătății, pe care i-o înmînează soției tatălui fetei, căci aflăm că ei, judecătoresei, el, tatăl, nu-i fusese soț, ci doar partener pentru procreație. Din fericire, totul se termină cu bine și actorii reușesc chiar să facă dramatică o astfel de dramoletă, copiată, parcă, după cine știe ce roman-foileton de odinioară. Ce ție și cu actorii! Au interpretat: Simona Bondoc, Olga Tudorache, Ion Caramitru, Adriana Șchiopu și Sorin Postelnicu.

C. R. M.

un Pirandello nemulțumit pînă la revoltă de injustiția socială, văzînd în puritatea lăuntrică posibilitatea de salvare a individului oprimat. Grupul de năpăstuiți, ce întemeiază „colonia cea nouă”, nu va fi lăsat să-și împlinească disperata aspirație spre libertate. O lume de vrei neîmplinite își înalță strigătul de împotrivire la nedreptate. Spectacolul radiofonic a fost gîndit de regizorul Titel Constantinescu în jurul personajului feminin, o „viață de excepție în lume”, cum ar spune Constantin Noica, prin forța purității nealterate de mîzga ce i-a cuprins ființa și viața. Cînd totul se scufundă și toate încrîncenările devin neant, eroina rămîne la suprafață, salvată parcă miraculos; în fond, libertatea scileiată cucerită de ceilalți nu avea forța de a supraviețui încercărilor. Neputința eliberării era în ei înșiși. Textul beneficiază de aura poetică emanînd din interpretarea Ginei Patrichi, pe care o întîlnisem, luua trecută, dînd viață unui personaj din lumea noastră, în piesa Lici Crișan, *Gardul de iederă*. De la pirandelliana femeie pierdută, ce are puterea de a porni „colonia cea nouă”, la primărița din textul Lici Cri-

șan, talentul actriței se sprijină pe atributele unei mari seriozități profesionale. În ambele piese, pledoaria se făcea în numele binelui colectivității umane, dar cu alte mijloace dramaturgice — de unde și varietatea mijloacelor interpretative puse de actriță în slujba textelor.

Întorcîndu-ne la Pirandello, se cere menționată capacitatea regizorului de a crea tensiunea ce caracterizează existența precară a celor din „colonia liberilor constrînși”. Se simțea nevoia, însă, ca și ilustrația muzicală să depășească nivelul minimei comunicării. Deși redusă ca spațiu fonic și deși dramaturgia nu o cerea ca pe o necesitate, ilustrația muzicală a aceluiași Romeo Chelaru mi s-a părut mult mai inspirată la textul lui Gh. Vlad, *Cocoșul cu două creste*. În acest din urmă caz, adaptarea radiofonică, operată de autor, a fost servită și de o foarte bună distribuție, în fruntea căreia Ion Marinescu și Dorina Lazăr și-au confirmat seriozitatea profesională.

Florica Ichim